

Maria Skalińska¹

doktorat w Bernie w 1913r., wykładowczyni w Oxfordzie

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 244
Podseria: paragraf 22; na podstawie pliku internetowego
Podseria: wykładowczyni WWP
Podseria: dodatkowy „bohater” - instytucja

=====

Polecana/Omawiana książka:

[1] Zofia Skubała-Tokarska: Społeczna rola Wolnej Wszechnicy Polskiej², Ossolineum, Wrocław 1967³.

[2]

https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/262286/jankun_maria_magdalena_skalinska_2000.pdf?sequence=1&isAllowed=y;

JANKUN, Andrzej. Maria Magdalena Skalińska (1890-1977): botanik, genetyk, embriolog, cytotaksonom. Kraków 2000.

=====

Bohaterką odcinka jest Pani Profesor **Maria Skalińska** polska uczona, cytolożka, embriolożka i genetyczka roślin.

Była twórczynią krakowskiej szkoły cytologicznej i jak zwykle w naszej serii - eseista natknął się na dane o Niej zupełnie przypadkowo.

¹ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Skalinska-Maria;3975711.html>; o Bohaterce w Encyklopedii.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Wolna_Wszechnica_Polska; info w Wikipedii.

³ Eseista dziękuje Paniom z Biblioteki ATH za sprowadzenie tej książki oraz [g] [i], w ramach wypożyczalni między-bibliotecznej.

Była wykładowczynią Wyższej Szkoły Ogrodniczej w Warszawie, profesorką Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także Wolnej Wszechnicy Polskiej (WWP) w Warszawie.

Była redaktorką czasopisma naukowego *Acta Biologica Cracoviensia*, **członkinią honorową** Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Taki tytuł zawsze oznacza uznanie w środowisku, przez wybitnych naukowców z tej samej dziedziny, bo zwykle Zjazd danego towarzystwa, przegłosowuje przyznanie godności członkowska honorowego.

Już tych kilka faktów oraz tytuł eseju zapowiadają/informują iż mamy do czynienia z postacią niezwykłą, choć wszystkie Bohaterki serii zostały uznane przez eseistę za „super”.

Co ciekawe wiele Polek na przełomie wieków uzyskało doktoraty na uczelniach całej Europy Zachodniej lub Rosji, prawie wszystkie **wróciły** do ziemie polskie, aby kontynuować pracę i swoje kariery, a powszechnie znana **jest tylko** Maria Curie-Skłodowska, która pozostała we Francji, okazjnie bywając w ojczyźnie. Wróciła nawet jej siostra Bronisława – z doktoratem z Paryża z medycyny!!! Patrz – odcinki: 1, 2 (staż Sorbona u Marii Curie), 46, 51, 52, 129, 130, 160, 182, 216 oraz 243. Odcinki powstają w oparciu o książki może były inne POSTACIE, o których nie napisano książki, ani one nie napisały swoich autobiografii.

Maria Skalińska (z domu Groszlik⁴) urodziła się 27 grudnia 1890r. w Warszawie, a zatem jako poddana Cara Rosji, trwał rozbiór Polski (zaborcy). Zmarła 18 grudnia 1977r. w Krakowie. Przeżyła 87 lat, należy do podzbioru Bohatek serii, które przeżyły dwie wojny światowe.

Odcinek jest w pewnym sensie wyjątkowy, bo Bohaterce poświęcony jest plik internetowy – dostępny on-line [2], a polecana książka [1] dotyczy jednej z uczelni, w których Ona pracowała. O tej instytucji (**WWP**) eseista nie uczył się w szkołach – co jest trochę dziwne, bo **miała status**

⁴ **CIEKAWOSTKA:** Groszlik to bohater powieści „Ziemia Obiecana” Władysława Reymonta, Żyd, jeden z najbogatszych bankierów w Łodzi. Do klasyki przeszła jego rozmowa: <https://niezломni.com/cytat/ta-scena-przeszla-klasyki-oto-powiedzial-zyd-groszlik-a-kazdy-zaplaci-bedzie-smialy-wideo/>; 2 minuty on-line – można kliknąć.

Uniwersytetu w przedwojennej Polsce. W [1] nazwisko Bohaterki wymieniono np. na stronie 140, przy okazji wymieniania całej kadry profesorskiej WWP. Ona należała do nowoprzyjętych, nie będących aktywnymi w okresie TKN – tj. Towarzystwa Kursów Naukowych⁵. Dalej wspomniana jest w [1] na stronie 146 jako należąca do grupy profesorów dzielących pracę w WWP z posadą na innej uczelni warszawskiej lub generalnie w Polsce. Dzięki „swobodnej” (nie sztywnej) polityce zatrudniania kadry naukowej – pozyskano grono wybitnych i wręcz najwybitniejszych naukowców (np. Ludwik Hirszfeld, Ludwik Krzywicki, Witold Doroszewski⁶, czy (absolwent) Józef Rotblat⁷ – i innych). Józef Rotblat wyjechał w kwietniu 1939 do Liverpoolu, a potem do USA, gdzie jako fizyk pracował w programie stworzenia bomby atomowej!!!⁸ Był laureatem pokojowej Nagrody Nobla - co nie jest powszechnie znane, co potwierdza wysoki **poziom naukowy** uczelni.

Dalej mamy informację [1] strona 148 iż Maria Skibińska prowadziła ‘pracownię botaniczną’, natomiast ‘pracownię zoologiczną’ prowadzili R. Błędowski oraz T. Wolski. Pracownią fizjologii ogólnej kierował T. Vievenger⁹, a mikrobiologiczną A. Ławrynowicz¹⁰. Odwołania zestawione przez eseistę ‘obowiązkowo’ do wyklikania.

Przechodzimy teraz do źródła [2], które poświęcono wyłącznie naszej Bohaterce. Maria Magdalena Skibińska (*de domo* Groszlik) była córką

⁵ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Towarzystwo_Kurs%C3%B3w_Naukowych_\(1905%E2%80%931918\);](https://pl.wikipedia.org/wiki/Towarzystwo_Kurs%C3%B3w_Naukowych_(1905%E2%80%931918);) <<Towarzystwo Kursów Naukowych – prywatna szkoła wyższa w Warszawie działająca w latach 1905–1918, przekształcona w 1916 r. w Wolną Wszechnicę Polską. Pierwsza jawna uczelnia polska od likwidacji 1869 Szkoły Głównej. Przyczyniła się do odbudowy polskiego szkolnictwa wyższego w II Rzeczypospolitej.>>.

⁶ https://www.wikiwand.com/pl/Witold_Doroszewski; twórca słownika języka polskiego.

⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Rotblat; o fizyku.<< w październiku 1938 roku obronił rozprawę doktorską na Uniwersytecie Warszawskim pt. *Badanie neuronowych procesów dezintegracyjnych przy pomocy komory jonizacyjnej i elektrometru Hoffmana*, po czym uzyskał stypendium zagraniczne. Dużo zawdzięczał swoim promotorom, prof. Stefanowi Pieńkowskiemu i Czesławowi Białobrzieskiemu.>> Nagroda Nobla w 1995r. wraz z ruchem PAGWASH.

⁸ Drugi wykształcony na ziemiach polskich to Stanisław Ulam (Lwów) (obaj wyznania mojżeszowego).

Książki: Marek Górlikowski, Noblista z Nowolipek. Józefa Rotblata wojna o pokój, Znak, Kraków. 2018.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Ulam; Stanisław Ulam, *Przygody matematyka*. Autobiografia. Znak Horyzont, Kraków 2021. Eseista czytał obie książki oraz oglądał film biograficzny o Ulamie, warto czytać.

⁹ <https://www.uni.lodz.pl/o-uniwersytecie/historia-unilodz/prof-teodor-mieczyslaw-vieweger>; po wojnie organizował UNIWERSYTET W ŁODZI.

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Aleksander_%C5%81awrynowicz; warto poklikać, aby ‘rzucić okiem’ na życiorysy tychże naukowców: << studia lekarskie w Wojskowej Akademii Medycznej w Petersburgu. Po uzyskaniu dyplomu w 1912, pracował jako bakteriolog początkowo w Rosji, w 1923 roku wraz z rodziną wrócił do Polski >>.

dr Stanisława Samuela Groszlika¹¹ (1860-1931), który był uczonym i znanym chirurgiem, kierownikiem szpitala. Opublikował 36 prac, był współredaktorem „Przeglądu Chirurgicznego”. Znany był też poza granicami Rosji – był członkiem redakcji „Monatsberichte fuer Urologie” (Berlin) oraz członkiem **French Urological Society**. Znał kilka języków obcych, był badaczem/naukowcem, a zatem córka miała dobry wzór. Mama Jadwiga (*de domo* Strożyńska) zajmowała się wychowaniem dzieci, bo Maria miała brata i siostrę. Wyklikana strona biograficzna podaje iż mama zginęła w 1942r., zapewne w Getcie Warszawskim. Brat Heroiny Kazimierz Groniowski¹² był znanym fotografikiem, a siostra Wanda Gardowska – była dziennikarką i tłumaczką.

Maria Groszlik w 1905r. (15 lat) była uczennicą prywatnego gimnazjum w Warszawie (J. Kowalczykówny i J. Jaworkówny). Brała udział w strajku szkolnym – domagano się wprowadzenie **języka polskiego do szkół**. Znała kilka języków, ale - mimo wyznania mojżeszowego – walczyła o polskie sprawy. Wyjechała w 1906r. do Szwajcarii, musieli to finansować rodzice. W 1908r. zdała maturę w Bernie i tam dalej studiowała. Studia ukończyła uzyskując tytuł doktora filozofii (PhD) na podstawie dysertacji: „Die Weberschen Knochelchen bei den Cyprinoiden der schweizeschen Fauna”. (der Knöchel = kostka (część nogi)) – może ktoś to zrozumie, coś związanego z biologią (Fauna – zwierzęta). Promotorem doktoratu był profesor Theodor Studer (brak hasła w Wikipedii). Wyszła za mąż na Marcelego Sachsa¹³ w Bernie! Później (w 1921r.) zmieniła nazwisko na Skalińska i pod tym nazwiskiem publikowała prace naukowe, choć na początku było Sachs-Skalińska. W 1910r. urodził się ich syn Tadeusz¹⁴ – czy rodzice nadal wspierali ją finansowo??? Nawet z małym dzieckiem w domu ukończyła studia!

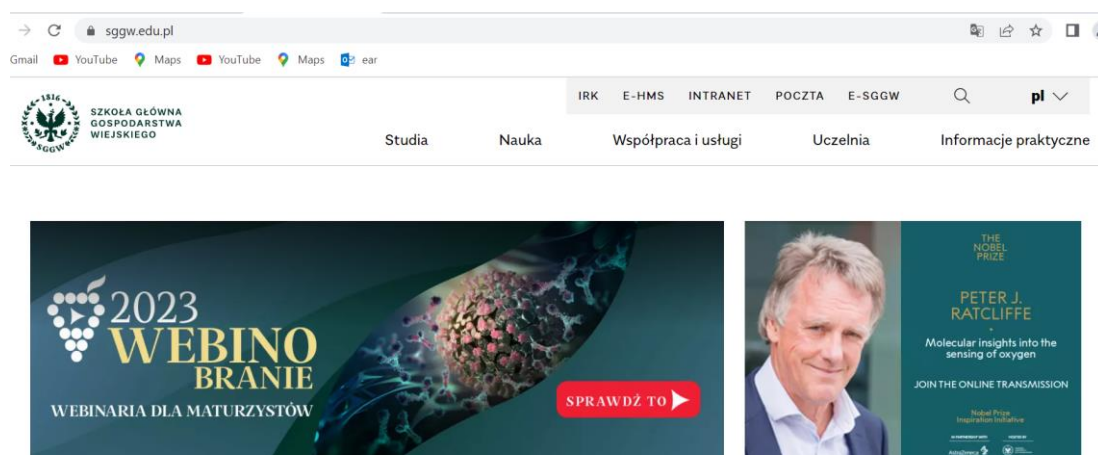
¹¹ <https://www.sejm-wielki.pl/b/psb.7649.1>; strona biograficzna podaje iż jego pierwsze imię to Samuel. <https://www.gutenberg.czyz.org/index.php?word=24422>; o ojcu Bohaterki: <<ogłosił liczne prace w pismach polskich i niemieckich, m. i.: „O przyczynach powstawania płci” (1881), „Über den Einfluss des Lichtes auf die Entwicklung d. Assimilationsgewebes“ (1884), „Zur Frage über d. Persistenz d. Kopfniere der Fische“ (1886), „Żywienie się roślin“ (1884 i 1885), „O transpiracji roślin“ (1886), „Geneza komórki“ (1888).>>

¹² https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Groniowski; zginął 1943 (?), okoliczności śmierci nie są znane. <https://www.sejm-wielki.pl/b/psb.27803.1>; zmarł w 1934 roku.

¹⁴ https://www.wikiwand.com/pl/Tadeusz_Skali%C5%84ski; o synu BOHATERKI << W 1938 ukończył studia na Uniwersytecie Warszawskim i rozpoczął pracę w Zakładzie Fizyki Doświadczalnej UW. Po wybuchu II wojny światowej **walczył** w wojnie obronnej 1939, uniknął niewoli, uczestniczył w tajnym nauczaniu, został zatrzymany w październiku 1943, trafił do obozu Auschwitz-Birkenau, a następnie Groß-Rosen, gdzie przebywał do końca wojny>>. Przeżył był profesorem POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ.

Wróciła do Polski w 1913r. Nie od razu zatrudniła się na uczelni. W latach 1915-1919 prowadziła badania naukowe w Stacji Genetycznej w Morach koło Warszawy. Początkowo, Jej badania były z zakresu zoologii, ale dość szybko „zwróciła się” w stronę roślin i przy tym została do końca kariery naukowej.

Nie streszcza się w serii całych publikacji. W naszym przypadku można szybko [2] wyklikać. Każdy musi sam doczytać interesujące go szczegóły – to idea portalu.

Nasza Bohaterka prowadziła tam (na SGGW) wykłady z hodowli roślin ozdobnych.

W 1918r. powstała II Rzeczypospolita. Maria została docentem WWP z dziedziny botanika w 1921r. Zaczęła także pracę jako adiunkt w Zakładzie Genetyki i Hodowli roślin w **Szkołe Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie**. Uczelnia istnieje do dziś.

W 1924r. **nostryfikowała** swój dyplom doktorski (ze Szwajcarii) na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Na podstawie swoich dotychczasowych prac naukowych przedstawiła w UJ pracę habilitacyjną: „Badania nad mieszańcami tytoniu”. Przeprowadzono tzw. procedurę habilitacyjną, obejmującą wykład pt.: „Zagadnienia mutacji”.

<<She was the first to describe the species *Poa nobilis*.>>¹⁵ W 1955 odkryła w Tatrach nowy gatunek trawy żyworodnej, »wiechlinę szlachetną (*Poa nobilis*), endemit tatrzański.¹⁶

Uzyskała stopień doktora habilitowanego na UJ w dziedzinie botaniki ze szczególnym uwzględnieniem genetyki. Zatem nowe prądy/trendy badań europejskich były kontynuowane przez nią w Krakowie, Warszawie oraz Łodzi.

Zaraz potem została **profesorem WWP** w Warszawie i kierownikiem Zakładu Botaniki Ogólnej Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Cofamy się w czasie.... Prof. Maria Skalińska po 1933r. zaczęła dojeżdżać do Łodzi, do tamtejszego Oddziału WWP, gdzie też prowadziła wykłady.

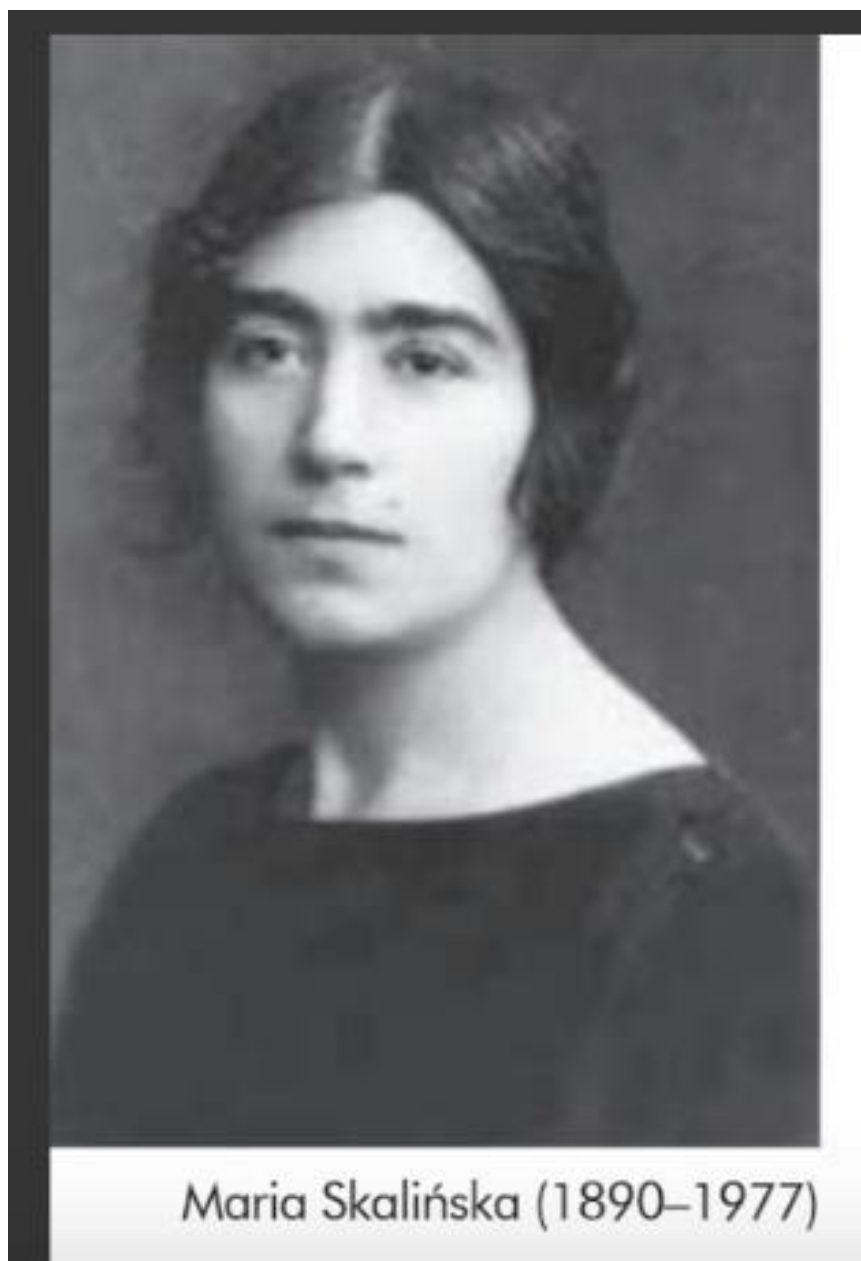
Miała „dużo szczęścia” (po niemiecku Viel Glueck!! (czytaj: {glik} – życzenie „Dużo szczęścia”; gross – duży) gdyż w chwili wybuchu II wojny światowej przebywała w Wielkiej Brytanii. Jej krewni zginęli w czasie Holokaustu, oprócz brata, który przeżył nawet Auschwitz.... Do UK wyjechała latem 1939r. jako przedstawicielka Polski, zaproszona przez **International Union of Biological Societies**, aby wziąć udział w międzynarodowej konferencji z zakresu terminologii w takich dziedzinach jak cytologia i genetyka (<<uczestniczyła w Międzynarodowej Komisji ds. Nomenklatury i Terminologii Cytologiczno-Genetycznej>>). Na początku sierpnia 1939r. wzięła udział w VII Międzynarodowym Kongresie w Edynburgu¹⁷. Eseiista bywał w tym mieście

¹⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Maria_Skali%C5%84ska; info.

¹⁶ https://z-ne.pl/t/haslo,4396,skalinska_maria.html; WARTO KLIKNĄĆ.

¹⁷ <<**W 1939 wyjechała na Międzynar. Konferencję Terminologii Cytogenetycznej w Londynie oraz na VII Międzynar. Kongres Botaniczny w Edynburgu. Wojna**

kilka razy – mieszkając w Glasgow, w ramach programu TEMPUS, a drugim razem w ramach wymiany University of Strathclyde – Politechnika Łódzka (bo w Bielsku-Białej) była Filia. Edynburg znany jest z wysokiego poziomu medycyny i biologii¹⁸. Był tam w czasie wojny Polski Wydział Lekarski.

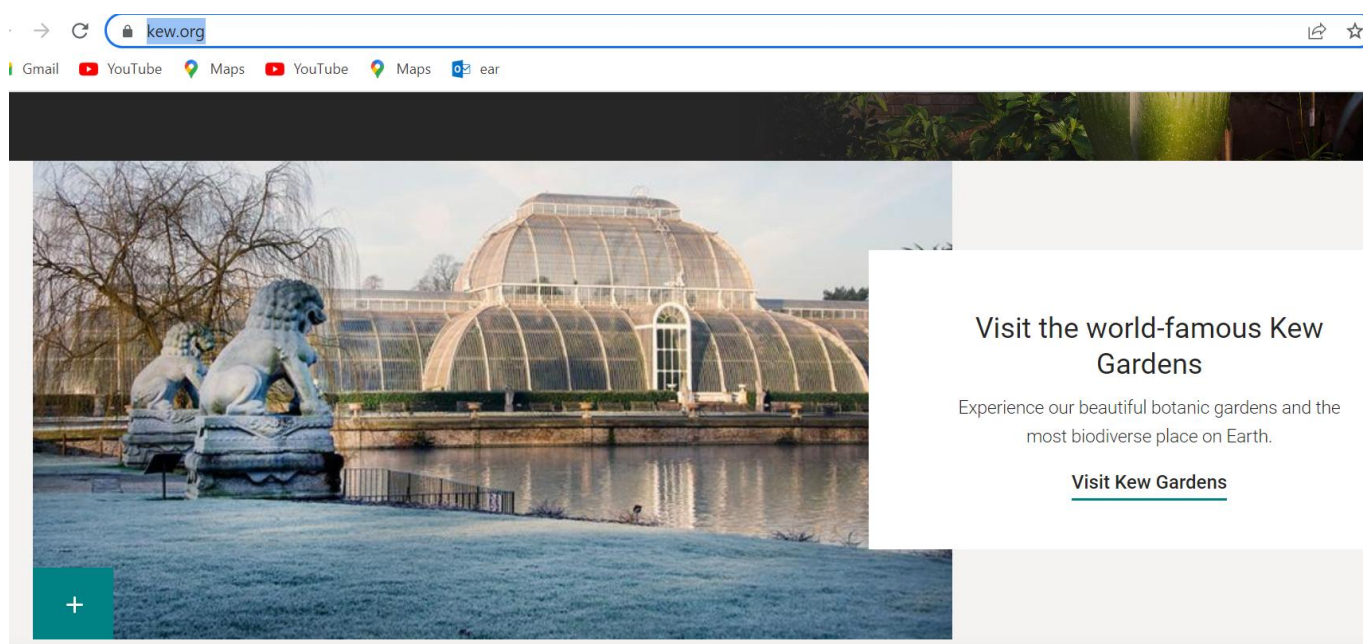
Źródło: https://issuu.com/alma-mater/docs/alma_158_www_m; otwierano 21/03/2023.

zastała ją w Anglii, gdzie przez cały okres wojenny pracowała naukowo w Ogrodach Botanicznych w Kew pod Londynem, w Jodrell Laboratory oraz prowadziła w Oxfordzie wykłady z cytogenetyki.>>

https://z-ne.pl/t,haslo,4396,skalinska_maria.html; szczegółowe dane!!!!!!!!!!!!

¹⁸ <https://biotechnologia.pl/biotechnologia/w-tym-roku-mija-juz-20-lat-od-sklonowania-owieczki-dolly,16198>; o klonowaniu zwierząt.

Znała języki niemiecki, rosyjski, zapewne francuski i angielski. Siostra tłumaczyła książkę z francuskiego, może siostry miały podobny tok nauki? – nie ma w zasobach Internetu szczegółów... Ale Marię Skalińską zatrudniono naprzód w Royal Botanical Gardens w Kew koło Londynu¹⁹, najpierw w „zielniku”, a potem w Jordell Laboratory. Tam na pewno doszlifowała światowy język nauki – jakim dziś **jest angielski**.

Źródło: <https://www.kew.org/>; *Wygląda rewelacyjnie.*

W końcu prowadziła wykłady na Uniwersytecie w Oxfordzie²⁰, nie ma dalszych szczegółów - czy okolicznościowo, czy jako „reader” – wykładowca? Czy miała posadę profesora?? Informacja nie zawsze jest podawana.... Ciekawe byłoby zbadanie chronologii JEJ pobytu w Wielkiej Brytanii. Może była na uroczystości nadania godności Doctor-a Honoris Causa profesorowi Stanisławowi Kotowi (???) w 1941 roku? O TEJ UROCZYSTOŚCI TEŻ NIE MOŻNA ZNALEŹĆ informacji!!?? Proszę pooglądać zdjęcia (poniżej) znalezione w zasobach NAC.

„Od 1945 przez rok wykładała na Wydziale Chemicznym Uniwersytetu Londyńskiego botanikę dla polskich słuchaczy²¹”. Wydaje się, że podobna idea jak w Edynburgu.

¹⁹ <https://www.kew.org/>; strona INSTYTUCJI.

²⁰ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3975711.html>; informacje w ENCYCLOPEDII <<podczas II wojny światowej wykładowca cytogenetyki na uniwersytecie w Oksfordzie>>.

²¹ https://www.wikiwand.com/pl/Maria_Skali%C5%84ska; informacja na stronie Internetowej.

Po wojnie (w 1946 roku) nasza Bohaterka wróciła do Krakowa. Budynek WWP (jak cała Warszawa) był zrujnowany przez Hitlerowców, wielu profesorów zabito. Państwo Hirszfeld osiedli we Wrocławiu (odc. 46 naszej serii). Ona znalazła zatrudnienie w UJ. Osiadła w Krakowie.

<<Wielokrotnie brała udział w międzynarodowych zjazdach, kongresach i sympozjach naukowych. W 1969 została honorowym wiceprezydentem XI Międzynarodowego Kongresu Botanicznego w Seattle. Była czynnym członkiem wielu towarzystw nauk., m.in. Tow. Nauk. Warsz., członkiem hon. Pol. Tow. Bot., członkiem hon. Pol. Tow. Genetycznego, od 1942 członkiem **British Genetical Society**, od 1929 członkiem American Genetic Association, od 1962 członkiem International Association of Plant Taxonomists, także członkiem Internat. Organisation of Biosystematics (od 1964 członkiem zarządu), w 1967 otrzymała Członkostwo Honorowe Czechosłowackiego Towarzystwa Botanicznego.>>²²

Heroina pewnie jest nieznana, warto JA przypomnieć, dane mamy pod palcem.

Warto przypomnieć **WWP – Wolną Wszechnicę Polską**, uczelnię o statusie Uniwersytetu [**1, g, i**] – te ostatnie zestawione poniżej. Te trzy prace zawierają bezmiar danych, nazwisk, dat, nazw wydziałów, pracowni oraz katedr, a także zestawień statystycznych. Krzysztof Baranowski – zapewne inna osoba niż słynny żeglarz – w [g] podaje iż przed wojną w Polsce kobiety stanowiły 25,1% studentów²³ w 1921/22, a w latach 1934/35 27,9%. Natomiast wyklikanie danych dla Europy Zachodniej jest awykonalne – kto zna słowa kluczowe, proszę o informację! Uwaga – na **WWP** bywało ich 1920/21 (max) **53,2%**,

²² https://z-ne.pl/t,haslo,4396,skalinska_maria.html;

²³ <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/kobiety-w-nauce-w-dwudziestoleciu-miedzywojennym/>; ciekawe, szerokie opracowanie!!!

<https://ug.edu.pl/news/sites/ug.edu.pl.news/files/2021-03/kobiety%20na%20UG-raportnowypl.pdf>;
współczesny raport

<https://studia.studentnews.pl/s/3154/75481-Studia-uniwersyteckie-w-liczbach/4037950-Liczba-kobiet-na-uniwersytetach.htm>; procentów nie PODANO!!!!!!

a (min) w 1924/25 24,8%, zawsze powyżej 30% do 40%. Na Oddziale WWP w Łodzi było podobnie – jednorazowo 25,3% (1937/38) – a zawsze (pozostałe lata) powyżej 30%, max w 1929/30 osiągnęło **48%**.

Warto przypomnieć także tę instytucję.

Publikacja [g] ma 176 stron, nie żadnych rysunków ani zdjęć, ale są najróżniejsze tabele pokazujące dane o studentach, kadrze oraz o absolwentach. W wielu źródłach podaje się iż WWP miała „**oblicze lewicowe**”. Znaczna część kadry miała takie poglądy. Po drugie znaczna część kadry i studentów było Żydami.

Książkę [g] wydano w 2001 roku, natomiast, [i] w 1995 roku – tam z kolei zebrano sylwetki dziesiątek profesorów Uniwersytetu Łódzkiego – studiując postać, za postacią dowiemy się ilu z nich pracowało wcześniej na WWP. Niestety wielu innych zginęło w czasie Holokaustu. Praca [i] ma 313 stron – jest podstawowa dla odcinka nr. 245.

Książka [1] ma 257 stron, wydano ją w 1967 roku – ponad 50 lat temu, papier żółknął ze starości. Tu podkreśla się – zgodnie z tytułem – społeczną rolę Wolnej Wszechnicy Polskiej. Po pierwsze dodatkowe możliwości studiów w Warszawie, a potem także w Łodzi (ŁO – Łódzki Oddział), a nie filia. Wydana jest przez Ossolineum, więc prestiżowe wydawnictwo. Podkreśla się również szeroką organizacyjną działalność studentów, co potem skutkowało ich społecznikowską postawą. Prowadzono nietypowe kierunki czy specjalności jak bibliotekarstwo²⁴, co generalnie miało propagować wzrost czytelnictwa, czy samokształcenia obywateli. Obecnie ?? jakby realizowane są postulaty sprzed lat, aby biblioteka bywała też klubem, domem kultury – co realizuje genialnie Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej – mieście gdzie wiele już lat mieszka eseista.

W rozdziale na stronie 115 mamy omówienie sieci szkół wyższych w Polsce – eseista mający 68 lat uczył się iż w kapitalistycznej Polsce

²⁴

https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4973/1/Samsel_2012_Biblioteki_uniwersyteckie_PH_2012.2_91-101.pdf; artykuł o bibliotekach uniwersyteckich.

istniało tylko 5 UNIWERSYTETÓW oraz 3 politechniki (Lwowska, Warszawska i AGH w Krakowie). Pomijano KUL w Lublinie oraz WPP. W myśl ustawy z 1920r. szkoły wyższe w ówczesnej Polsce dzieliły się na „zawodowe i akademickie”. Na uczelniach akademickich w roku 1926/27 studiowało łącznie ok. 33 000 osób, około 6 000 absolwentów na rok²⁵.

To oczywiście było za mało dla kadr odrodzonego państwa, które miało w tym momencie oficjalnie 8 lat istnienia, ale jeszcze w 1920r. toczyło wojnę z Bolszewicką Rosją, i ustalono korekty granic po III Powstaniu Śląskim w 1920 roku²⁶. Nasi wrogowie w swoich opiniach abstrahują od tej sytuacji, może celowo pomijają warunki wewnętrzne i zewnętrzne. Generalnie nie można oceniać okresu w sposób ahistoryczny. Autorka dodaje do spisu inne UCZELNIE - np.: SGGW w Warszawie, Akademię Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie, Instytut Dentystyczny²⁷ w Warszawie, Instytut Pedagogiczny w Warszawie! Czy ktoś z Czytelników słyszał o tych dwóch ostatnich??? Nazwy pozostały chyba po rosyjskim zaborcy, gdzie uczelni mają taki opis. Eseista bywał w **MADI** Moskiewski Instytut Samochodowo-Drogowy, czy **MFTI** Instytut Matematyczno-Fizyczny-Techniczny (Dolgoprudnyi tuż koło Moskwy)...

Jeszcze raz powtarzamy wnioski: warto poznać postać Nasze Heroiny, warto poznać historię WWP oraz poznać historię całej przedwojennej nauki²⁸ w przedwojennej Polsce. To jest odkrycie tej serii

²⁵ file:///C:/Users/Stan/Downloads/swif_2021.pdf; SUPER dokument – zestawienie wszystkich obecnych UCZELNI w Polsce

²⁶ <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/mlodziez-akademicka-w-sluzbie-ii-rzeczpospolitej/>; o młodzieży broniącej Polski zbrojnie.

²⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Warszawski_Uniwersytet_Medyczny; dwie linijki w rozdziale o historii obecnego Uniwersytetu Medycznego, ID powstał w 1920 roku!

<https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/edukacja-w-ii-rzeczypospolitej/>; o szkołach średnich.

<https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/universytety-w-ii-rp-na-przykladzie-universytetu-stefana-batorego-w-wilnie/>; o UNIWERSYTECIE W WILNIE.

²⁸ https://www.dbc.wroc.pl/Content/72305/Popinski_System_szkolnictwa_wyzszego.pdf; skrótna analiza – artykuł naukowy: 17 uczelni w II RP.

CYTAT:

cały ‘korowód’ w naszym przypadku pań naukowczyń, a sylwetki profesorów eseista omawiał w innych zakładkach na naszym portalu lub w książkach, czy czasopismach...

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące szkolnictwa wyższego w okresie międzywojennym

Rok	1922/23	1926/27	1932/33	1936/37	1938/39
Uczelnie	17	19	24	24	28
Studenci	38 019	40 734	51 770	48 024	49 534

Źródła: Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej, GUS, Warszawa 1923, 1927; Mały Rocznik Statystyczny, GUS, Warszawa 1933, 1937, 1939.

PUBLIKACJE ORAZ LINKI

JEJ przykładowe publikacje

SKALIŃSKA, Maria: Polyploidy in *Valeriana officinalis* Linn. in relation to its ecology and distribution. *Botanical journal of the Linnean Society*, 1947, 53.350: 159-186.

SKALINSKA, Maria: Further studies in apomixis of *Hieracium aurantiacum* L. *Genetica Polonica*, 1971, 12.3.

SKALIŃSKA, Maria: Poliploidalność w obrębie gatunku zbiorowego *Valeriana officinalis* L. w związku z ekologią i rozmieszczeniem geograficznym w Wielkiej Brytanii [Poliploidy in *Valeriana officinalis* L. in relation to its ecology and geographic distribution in Great Britain]. *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*, 2017.

SKALIŃSKA, Maria; CUCHTMAN, S.: *Karyologische Analyse einer polymorphen Rasse von Petunia Vviolacea Lindl: Analiza karjologiczna rasy wielopostaciowej Petunia Violacea Lindl. Cura et sumptibus Universitatis Liberae Polonea, Varsaviae, 1927.*

//zdaje się iż było to czasopismo naukowe Wolnej Wszechnicy Polskiej

JEJ PUBLIKACJE – BAZIE SIECIOWEJ – nawet dziś

← → ↻ worldcat.org/identities/viaf-8425567/

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

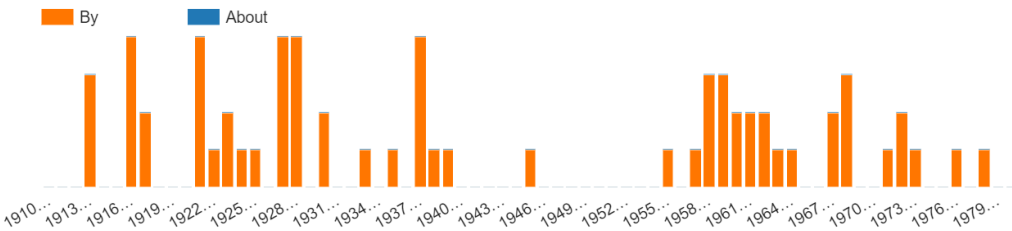
 WorldCat® Identities

Skalińska, Maria

Overview

Works:	57 works in 78 publications in 4 languages and 97 library holdings
Roles:	Author
Classifications:	AS262, 570

Publication Timeline

Most widely held works by Maria Skalińska

Karyologische Analyse einer polymorphen Rasse von *Petunia violacea* Lindl by Marja Skalińska (Book)
6 editions published in 1927 in German and held by 14 WorldCat member libraries worldwide

Sur les causes d'une disjonction non typique des hybrides du genre *Aquilegia* by Maria Skalińska (Book)
4 editions published in 1928 in French and held by 8 WorldCat member libraries worldwide

worldcat.org/identities/viaf-8425567/

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

Sur les causes d'une disjonction non typique des hybrides du genre *Aquilegia* by Maria Skalińska (Book)
4 editions published in 1928 in French and held by 8 WorldCat member libraries worldwide

The taxonomical value of two tetraploid groups of *Aquilegia* by Maria Skalińska (Book)
4 editions published in 1937 in English and held by 7 WorldCat member libraries worldwide

Botanika (Book)
6 editions published between 1960 and 1972 in Polish and held by 6 WorldCat member libraries worldwide

Karyologische Analyse einer polymorphen Rasse von *Petunia Vviolacea Lindlil* : Analiza karjologiczna rasy wielopostaciowej *Petunia Vviolacea Lindil* by Maria Skalińska (Book)
1 edition published in 1927 in German and held by 3 WorldCat member libraries worldwide

Próba analizy genetycznej dwubarwnych kwiatów "Petunii" = Essai d'une analyse génétique des fleurs bicolores du "Petunia" by Maria Skalińska (Book)
2 editions published in 1923 in Polish and held by 3 WorldCat member libraries worldwide

Badania nad mieszcancami Tytuniu = Recherches sur les hybrides du *Nicotiana* by Marja Sachs-Skalinska (Book)
2 editions published in 1921 in Polish and held by 3 WorldCat member libraries worldwide

A list of chromosome numbers of Polish angiosperms by Maria Skalińska (Book)
1 edition published in 1973 in English and held by 2 WorldCat member libraries worldwide

Cytogenetic studies in triploid hybrids of *Aquilegia* by M Skalińska ()

<https://www.worldcat.org/identities/viaf-8425567/>; (prace po francusku i angielsku)

O Bohaterce:

ZEMANEK, Alicja. Maria Skalińska (1890-1977). *Wiadomości Botaniczne*, 2011, 55.1-2.

POGAN, Eugenia²⁹: Prof. dr Maria Skalińska (1890-1977). Publikacje naukowe profesor Marii Skalińskiej. *Wiadomości Botaniczne*, 1978, 22.4.

POGAN, Eugenia: Professor dr Maria Skalińska-fifty years of scientific work. *Genetica Polonica*, 1966, 7.1.

POGAN, Eugenia: Professor Dr Maria Skalina (1890-1977). *Acta Biologica Cracoviensia. Series Botanica*, 1978, 21.2.

29

https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/243225/joachimiaak_wspomnienie_o_prof_dr_hab_eugenii_2009.pdf?sequence=1&isAllowed=y;

JOACHIMIAK, Andrzej. Wspomnienie o Prof. dr hab. Eugenii Pogan (15 IX 1919-28 XI 2007). *Wiadomości Botaniczne*, 2009, 53.1-2.

O uczennicy naszej Bohaterki.

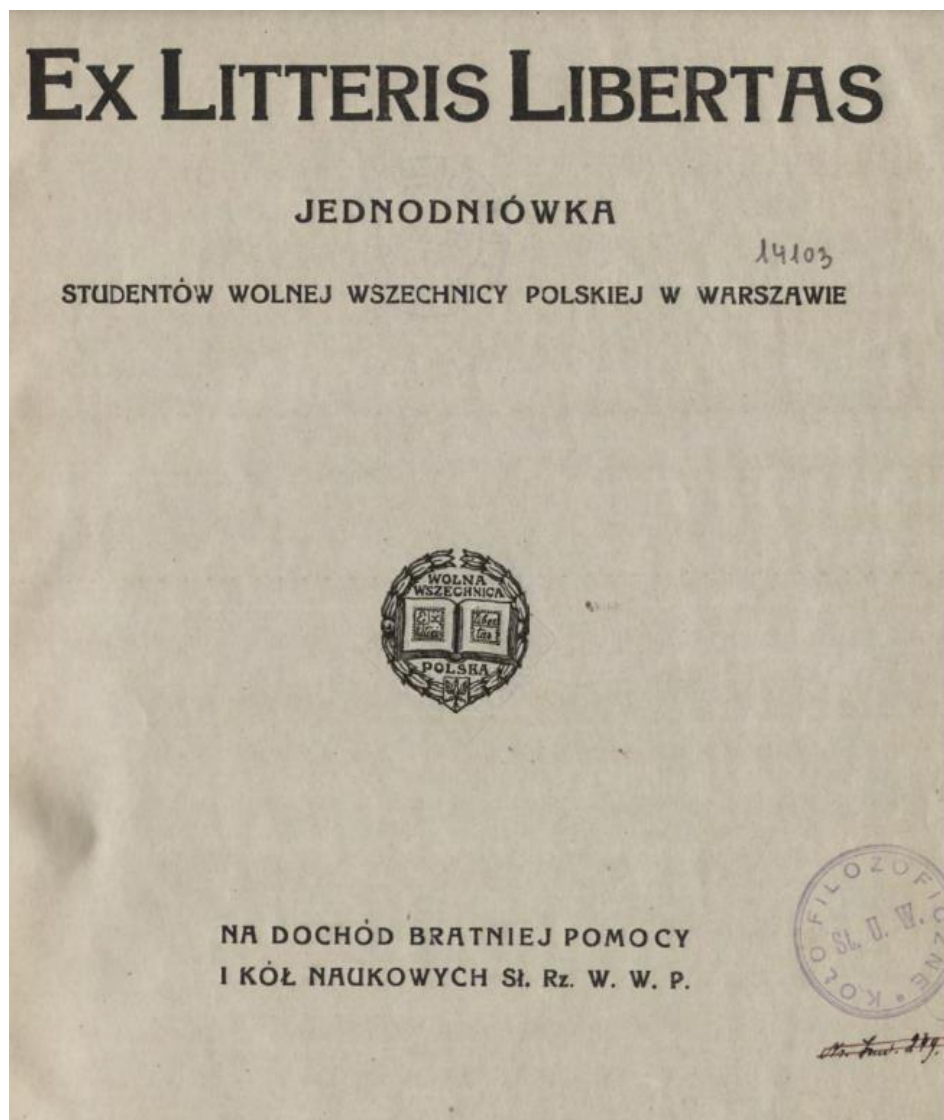
Inne:

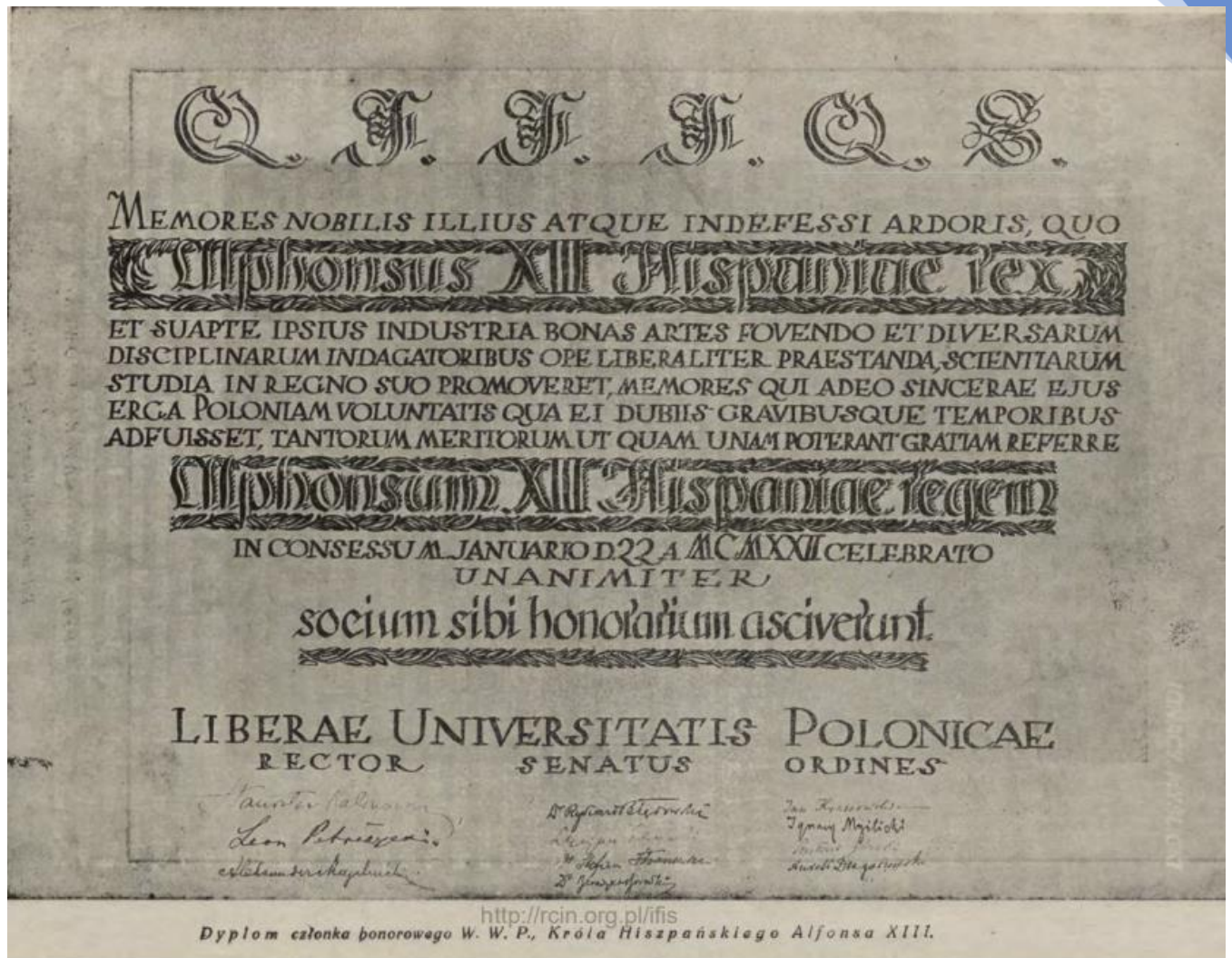
- a. SZCZEPAŃSKA, Beata, et al. Helena Radlińska i środowisko medyczne w kręgu Wolnej Wszechnicy Polskiej. Wybrane portrety lekarzy-społeczników. *Nauki o Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne*, 2022, 15.2: 186-201.
- b. SZCZYGIELSKI, Krzysztof. PRAWO RZYMSKIE W WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ W OKRESIE DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO. *Zeszyty Prawnicze*, 2021, 21.1: 45-79.
- c. THEISS, Wiesław. Wanda Wyrobkowa-Pawłowska: życie jako służba społeczna. *Pedagogika Społeczna*, 2017, 1 (63): 67-82.

Wolna Wszechnica Polska

- d. POLSKA, Wolna Wszechnica. *Ex Litteris Libertas*: jednodniówka studentów Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. 1923.

https://rcin.org.pl/ifis/Content/27980/PDF/WA004_14741_U14103_Wolna-Ex-litteris_o.pdf;

Coś unikalnego – dyplom dla Króla Hiszpanii!!!

WARTO KLIKNĄĆ!

- e. MAC LANE, Saunders. Benedykt Bornstein. Geometrical logic. The structures of thought and space. Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae, ser. B, no. 8 (31). Wolna Wszechnica Polska, Warsaw 1939, 114 pp. *The Journal of Symbolic Logic*, 1939, 4.3: 133-134.
- f. BARANOWSKI, Krzysztof. *Oddział Wolnej Wszechnicy Polskiej w Łodzi: 1928-1939*. Państwowe Wydawn. Naukowe, Warszawa 1977.
- g. BARANOWSKI, Krzysztof: *Alternatywna edukacja w II Rzeczypospolitej*, Wolna Wszechnica Polska, Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej, Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej, Łódź, Warszawa 2001.
- h. SZUBERT, Edmund. *Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej. Geneza-rozwój-perspektywy*, TWWP, Warszawa, 1966.
- i. MIASTKOWSKI, Leszko. *Sylwetki łódzkich uczonych: od Wolnej Wszechnicy Polskiej do Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego*. Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1995.

O ojcu HEROINY

CHOJNA, Jan Władysław. Historia leczenia operacyjnego gruczolaka stercza i jego znaczenie dla rozwoju urologii w Polsce. Referat wygłoszony podczas Dnia Urologicznego 15 maja 1077 roku w Poznaniu. Artykuł opublikowany w Urologii Polskiej 1979/32/3.

//U nas pierwszy taki zabieg dokonał **Samuel Groszlik** w Szpitalu Dz. Jezus w Warszawie (1899) i nie podzielił entuzjazmu autora.

GAŁĘZIA, Mieczysław; KOWALSKI, Andrzej; JOŃCZYK, Marek. PIERWSZE STULECIE Artykuł opublikowany w Urologii Polskiej 1985/38/4.

GROSGLIK, Samuel. Über Blutungen aus anatomisch unveränderten Nieren. *Sammlung klinischer Vorträge... Chirurgie: Band I-XIII. No. 1-neue Folge Nr. 233/35...*, 1900, 51-80: 925.

//die Niere - nerka

REFERAT: O znaczeniu rozpoznawczem urokopii w chorobach chirurgicznych dróg moczowych : (wygłoszone na konkursie urologicznym w szpitalu św. Ducha w Warszawie d. 7 września 1904 r.)

<https://viaf.org/processed/PLWABN%7C9810659101805606;>

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Bohaterka – zdjęcia portretowe

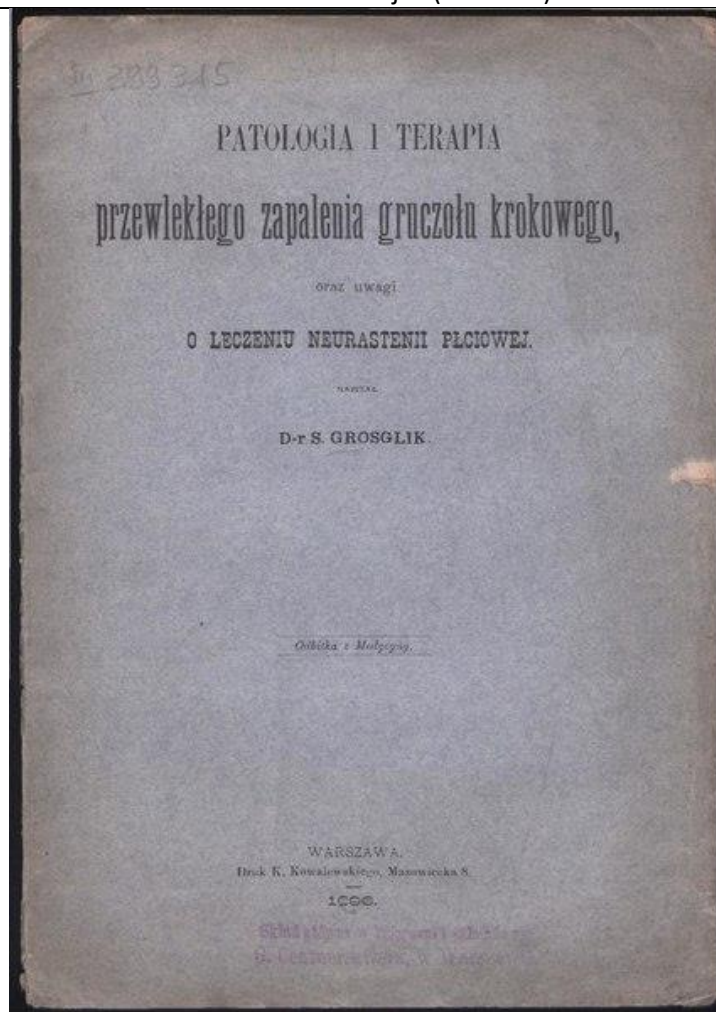
Źródło: UJ Kraków

Źródło:

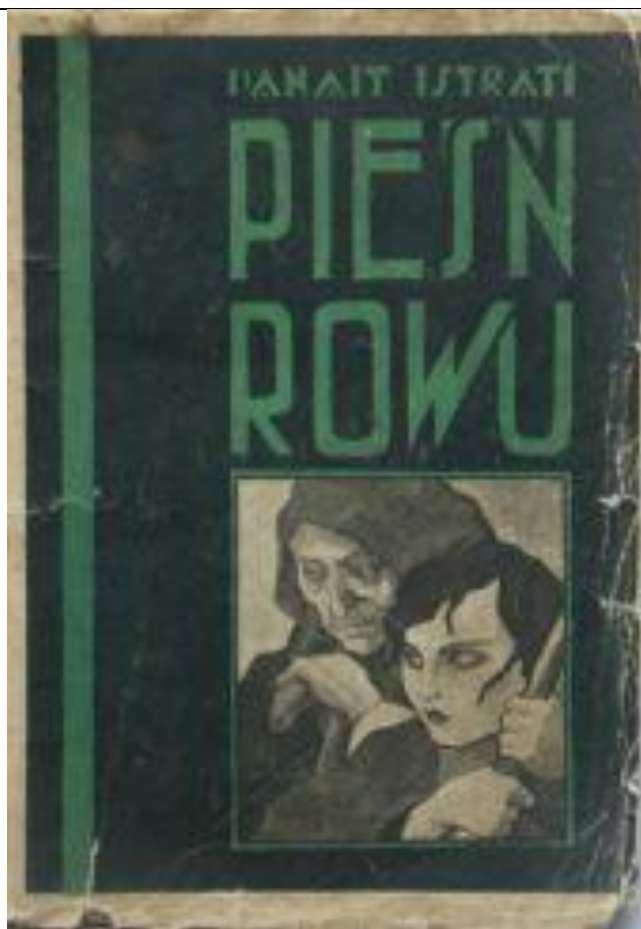
http://bomax.botany.pl/cgi-bin/pubs/data/article_pdf?id=2964; Instytut Botaniki PAN;
„PORTRETY BOTANIKÓW POLSKICH”, plus krótka notka biograficzna.

Praca naukowa ojca (POLONA)

KSIĄZKA OJCA – po polsku!!!!!!!

Budynek Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie
Źródło: Wikipedia

Tłumaczenie JEJ SIOSTRY.

Wydawnictwo: [Biblioteka Groszowa](#); tłumaczyła właśnie WANDA GARDOWSKA siostra

Bohaterki, ale nie ma o niej nic innego w zasobach Internetu???

PANAIT ISTRATI = <https://lubimyczytac.pl/autor/123660/panait-istrati>;

https://www.goodreads.com/author/show/55651.Panait_Istrati; po angielsku.

pisarz rumuński tworzący **w języku francuskim**.

Pisał od 1907 r., początkowo drobne artykuły do pism socjalistycznych, wydawanych w Rumunii. Zmarł na gruźlicę w sanatorium Filareta w Bukareszcie.

Wszystkie jego utwory objęte były w 1951 roku zapisem cenzury w Polsce, podlegały natychmiastowemu wycofaniu z bibliotek.

Chełmno nad Nerem – teren obozu zagłady
– macewy przeniesione z miejsc, gdzie porzucili je HITLEROWCY

OXFORD

Narodowe Archiwum Cyfrowe

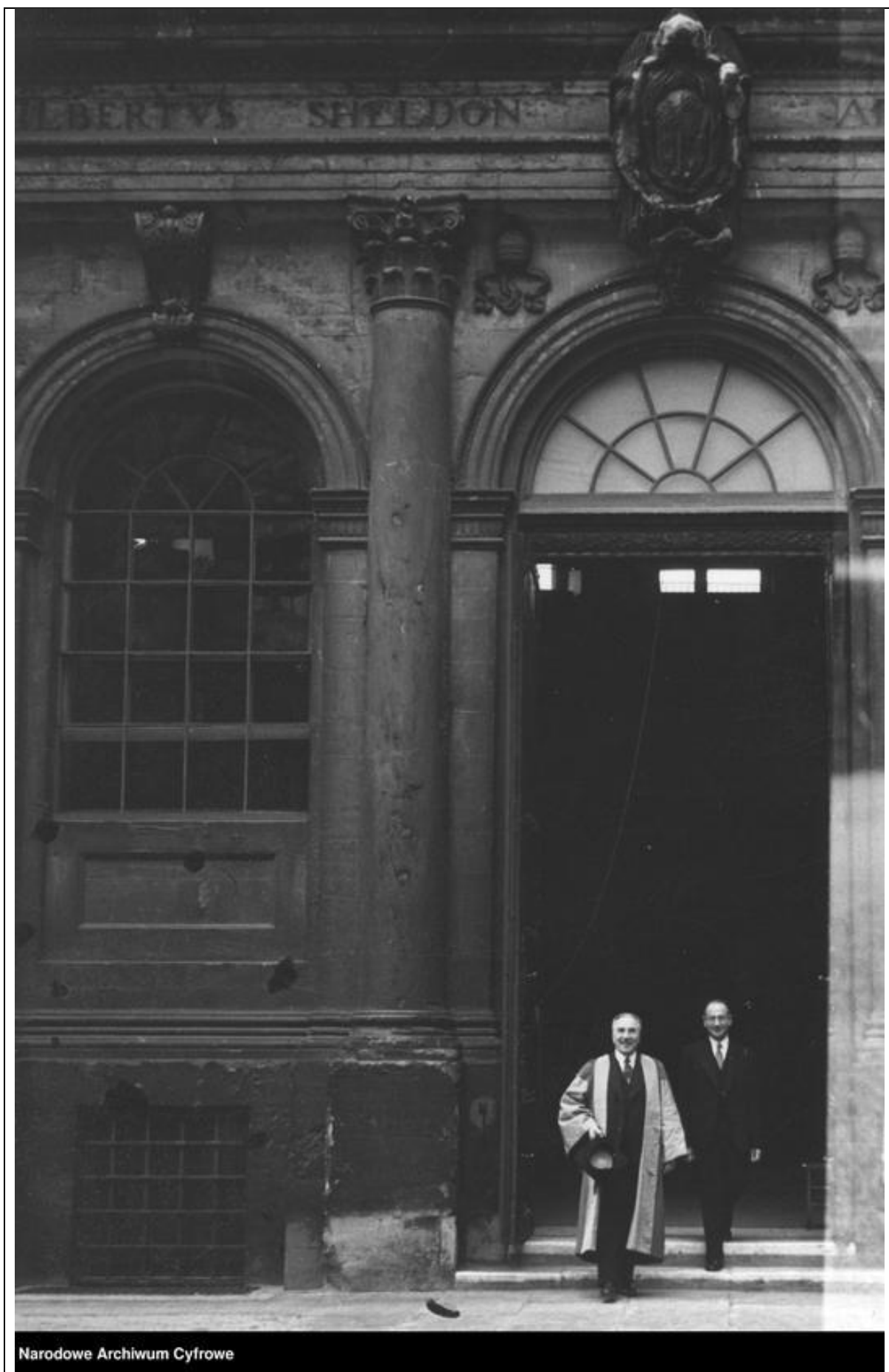
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

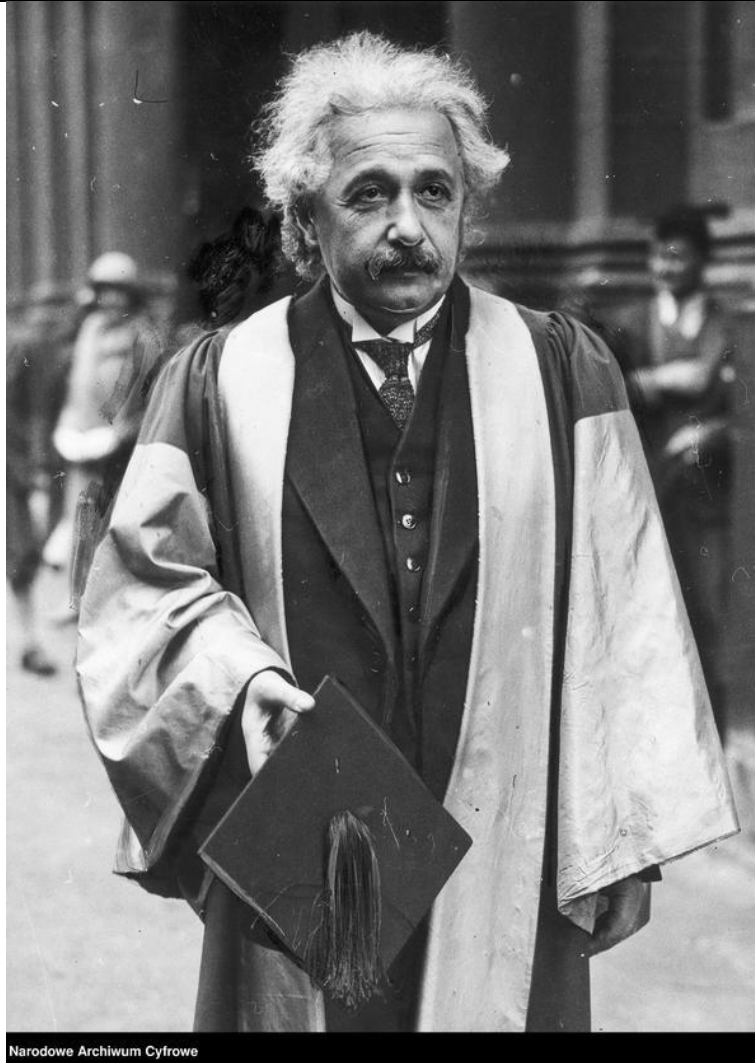

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Fragment uroczystości nadania DHC. **Prof. Stanisław Kot** stoi przed zacnym gremium.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Albert Einstein – DHC z Oxfordu!!

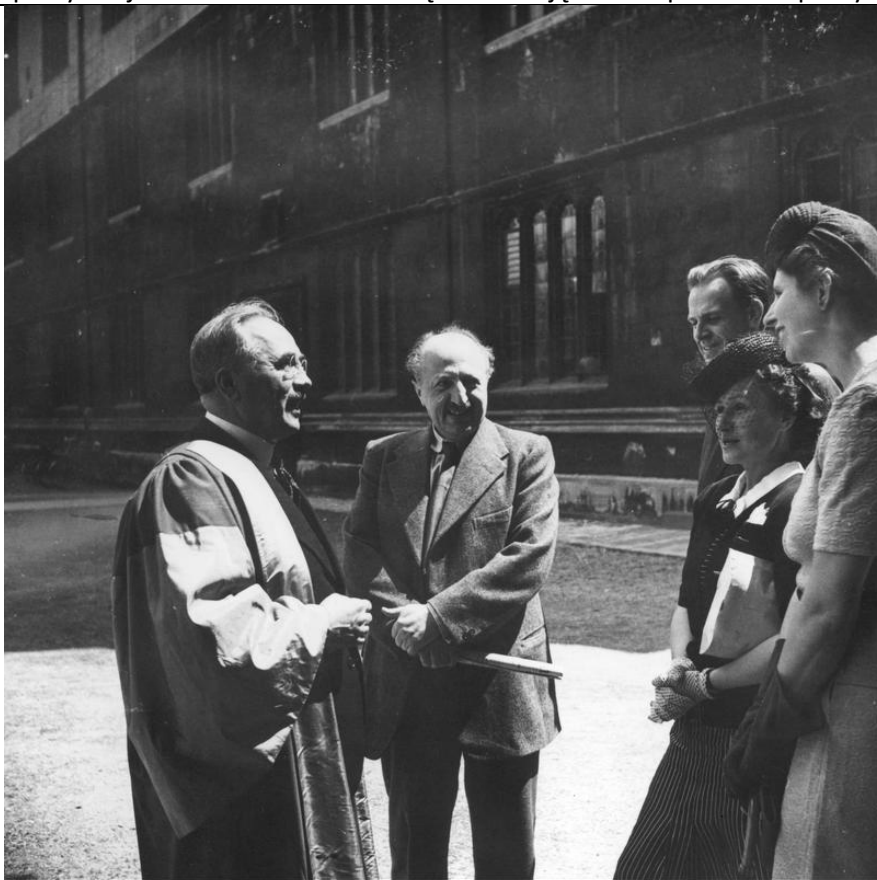

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Źródło: Wikipedia

Nie podaje się w Wikipedii, aby **Prof. Stanisław Kot otrzymał doktorat w Oxfordzie**, ale <https://www.britishpoles.uk/stanislaw-kot-ten-ktory-zapytal-stalina-o-polskich-oficerow/>; na powyższej stronie można znaleźć tę informację. Warto poklikać i pomyśleć.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Prof. Kot z córkami i z żoną.

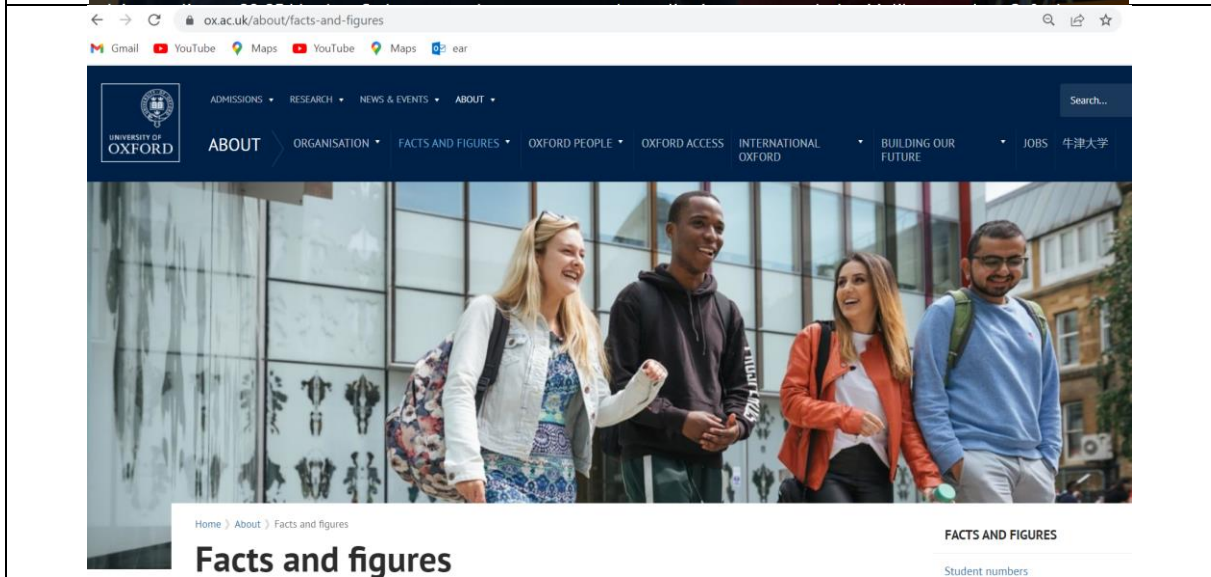
Gdy w rozmowie z Józefem Stalinem w Moskwie **Stanisław Kot**, **ambasador RP w Związku Radzieckim**, poruszył sprawę polskich oficerów z obozów w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku, sowiecki dyktator stwierdził, że nie ma pojęcia, co stało się z zaginionymi. Zatelefonował do NKWD i tam wypytywał o Polaków. Było to typowe dla generalissimusa łgarstwo, teatralny gest.

britishpoles.uk/stanislaw-kot-ten-ktory-zapytal-stalina-o-polskich-oficerow/

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

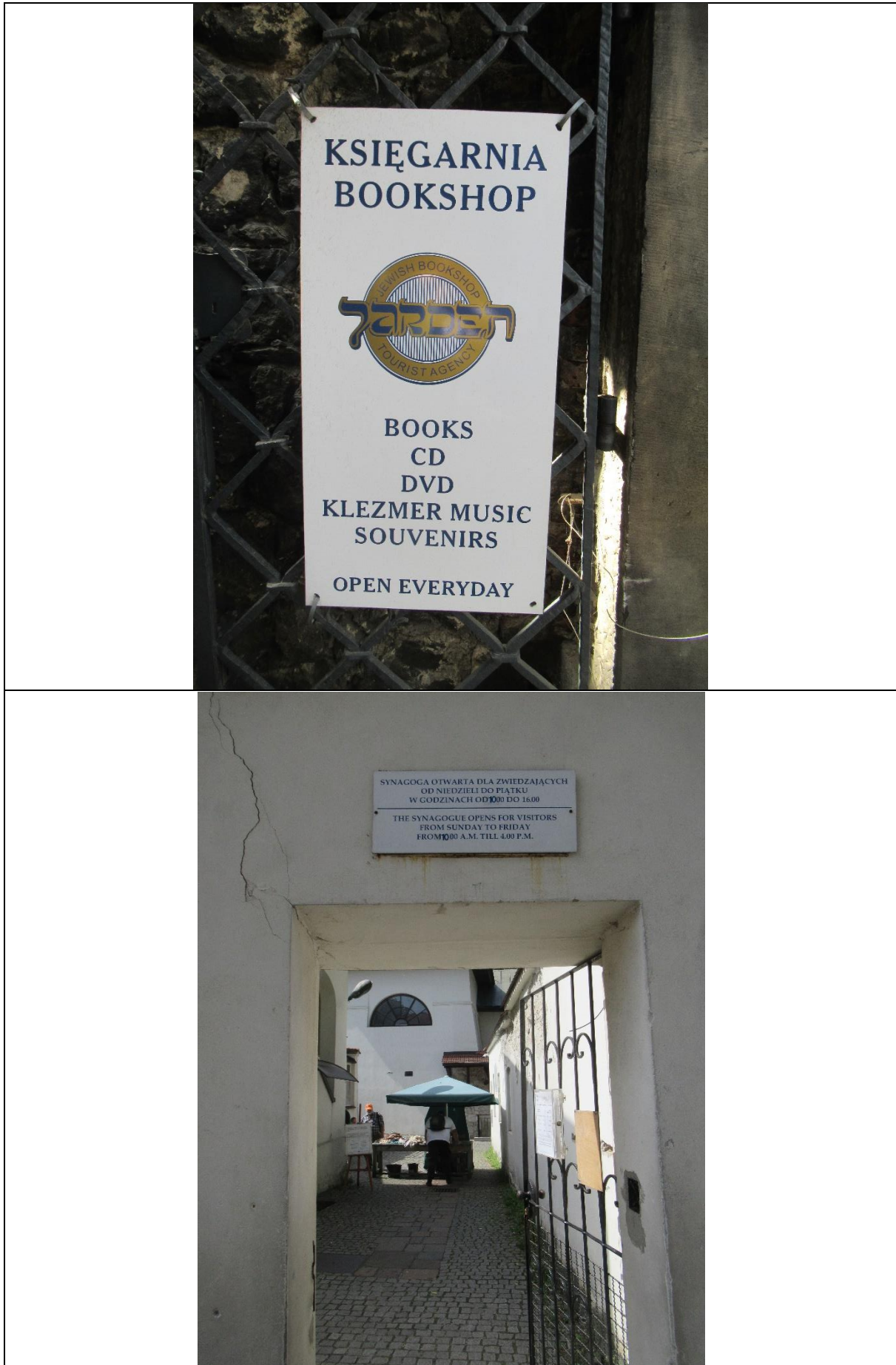

**Stanisław Kot – ten, który zapytał
Stalina o polskich oficerów**

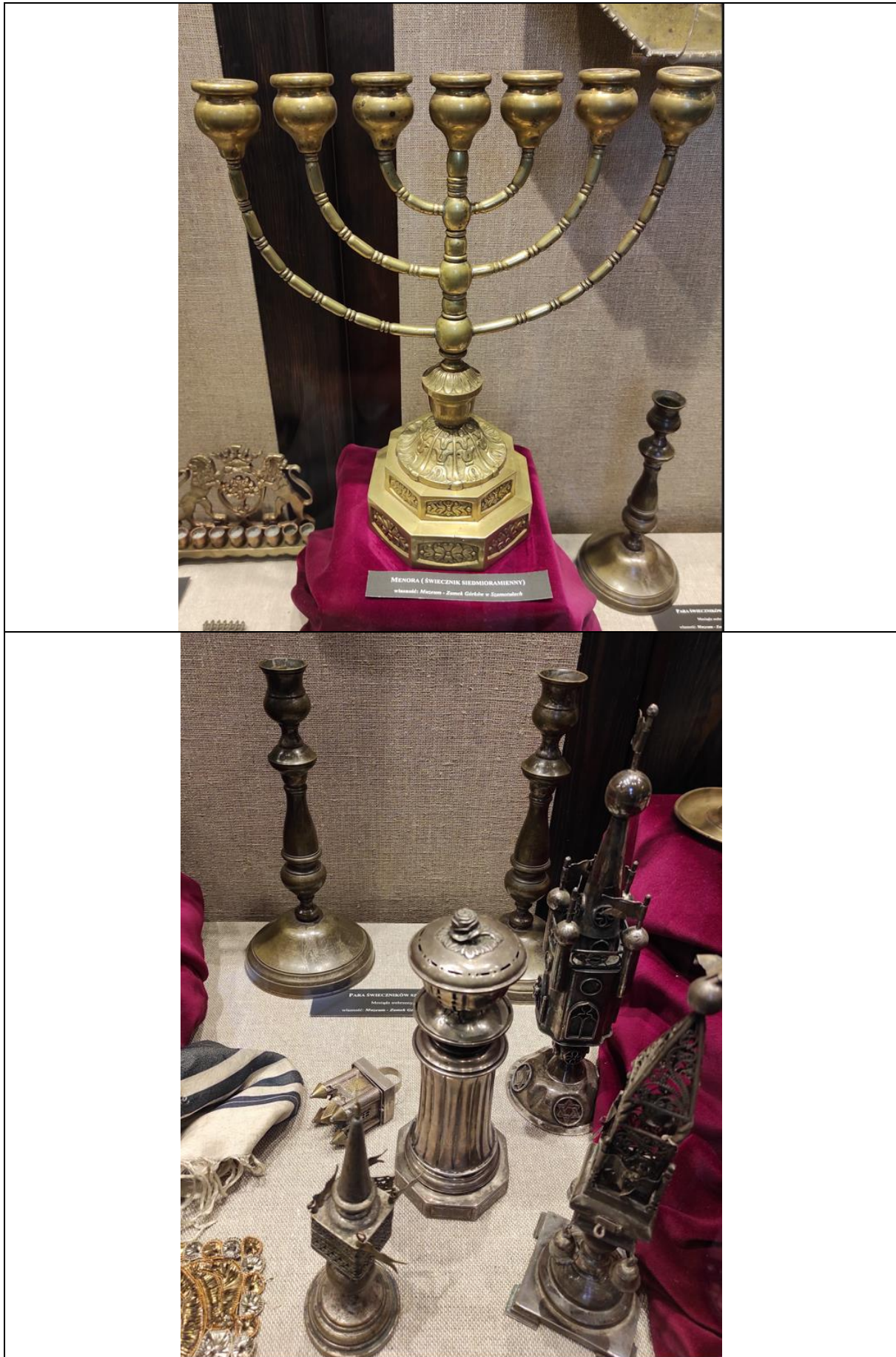
KAZMIERZ W KRAKOWIE

Zdjęcia Stan Zawiślak – eseista oraz NAC.